

P-piller og blodpropdannelse

Hvor hyppigt danner yngre kvinder blodpropper?

De væsentligste former for blodpropper, der kan ramme yngre kvinder, sker i hjernen, i hjertet og i de dybe vener. Blodpropper i det dybe venesystem er klart den hyppigste form. Blandt yngre kvinder - der ikke er gravide og ikke tager p-piller - vil 3 ud af 10.000 opleve at danne en blodprop i de dybe vener. Kun få procent vil opleve væsentlige følgevirkninger.

Hvilke faktorer øger risikoen for at danne blodpropper?

I venerne øges risikoen hvis der er nære slægtninge med blodpropper, hvis man genetisk er disponeret (ex. Faktor V Leiden), er overvægtig eller har åreknuder.

På arteriesiden vil nære slægtninge der har oplevet blodprop i ung alder øge risikoen, ligesom rygning, forhøjet blodtryk, migræne, sukkersyge og forhøjet kolesterol er en risikofaktor.

P-piller øger risikoen for at udvikle begge typer blodpropper.

P-piller og blodpropper

Ca. 400.000 danske kvinder bruger p-piller dels som prævention, dels på grund af de andre fordele som p-piller kan give.

P-piller indeholder to typer hormoner, østrogen og gestagen. Begge kan medvirke til dannelse af blodpropper.

Gennem de seneste år er indholdet af østrogen i p-piller i Danmark gradvist reduceret og man har kunnet se, at risikoen for blodpropper er faldet i takt med det.

P-piller indeholder forskellige typer gestagen. Det har vist sig, at risikoen for at udvikle blodpropper afhænger af hvilken type gestagen der er tale om. P-pillerne inddeles i 1., 2. og 3. generations P-piller afhængig af hvilket gestagen de indeholder. Efter at østrogendosis er nedsat i p-pillerne spiller gestagentypen den største rolle for hvor stor risikoen er for at udvikle blodpropper i venesystemet.

Risikoen for at udvikle blodpropper i venesystemet er øget 3 gange ved brug af 1. og 2. generations p-piller, 6 gange ved 3. og 4. generation og P-ringen. P-plaster giver en 7 gange øget risiko. Mini-piller, P-stav og hormonspiral øger ikke risikoen for blodpropdannelse.

Hvilke p-piller skal man vælge?

Ved opstart på p-piller anbefales 2. generations p-piller, da de medfører mindst risiko for blodpropper.

Tager man i forvejen 3. eller 4. generation, har gjort det i over 1 år og der er særlige grunde til at vælge dem, kan man fortsætte.

Symptomer på blodpropper.

Hvis du oplever smerter og/eller hævelse af læggen, uforklarlig åndenød skal du henvende dig til din egen læge. Det samme hvis du oplever, talebesvær, føleforstyrrelser eller styringsbesvær og/eller kraftnedsættelse i arme eller ben. Sker det udenfor lægens åbningstid skal du henvende dig til 1813 mhp. akut vurdering.

Genetisk disponeret til blodpropdannelse

Har man nære familiemedlemmer (søskende, far, mor), der har haft en blodprop i arme, ben eller lunger inden 50-års alderen vil din egen læge tage en blodprøve, der kan vise om du er genetisk disponeret. Er det tilfældet må du ikke tage p-piller. Viser prøven, at du ikke er disponeret vil man alligevel være tilbageholdende med at give dig p-piller og i stedet overveje minipiller, hormonstav eller hormonspiral.

Hvem må ikke få p-piller?

Hos nogle kvinder er risikoen for blodpropper – af anden grund – markant øget. De må ikke anvende p-piller. Det gælder hvis man

- selv har haft blodpropper
- er genetisk disponeret til blodpropdannelse
- har hjertesygdom med hjertekramper
- har migræne med aura
- har svært forhøjet blodtryk
- er svært overvægtig
- har sukkersyge med problemer i blodomløbet
- har svær lever- eller nyresygdom

Man skal være tilbageholdende med p-piller, hvis man har store åreknuder.

Operation

Hvis du skal opereres og kommer til at ligge stille i længe tid kan det – for at forebygge blodpropper - være en god ide at holde pause med p-pillerne